

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ●

● NO.14 (3278) ●

● ЧАЦБЕР, 12 КРАСАВІКА, 2012

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

**Пад гукі
знаёмых
мелодый**
Стар. 2

Радзіма над морам
Санаторый “Белая Русь” —
не толькі рэкрэацыйны, але і
культурны цэнтр суайчыннікаў
у Краснадарскім краі Расіі
Стар. 3

**У прадчуванні
светлага свята**
Завітаць напярэдадні
Вялікадня на “Вербны кірмаш”
для многіх жыхароў краіны —
добрая традыцыя Стар. 4

КАРЫСНЫ ВОПЫТ

Цяпло — з глыбіняў зямлі

У цяплічным камбінаце “Бярэсце” два гады працуе першая ў Беларусі геатэрмальная станцыя. Чаму менавіта пад Брэстам? І наколькі выгадныя інвестыцыі ў падобныя праекты?

Іван Ждановіч

Цепластанцыя — не толькі адметнае навукова-тэхнічнае рашэнне. Заслугоўвае ўвагі, на мой погляд, і сам “беларускі падыход” да новай, у многім непрадказальнай справы. Спецыялісты камбіната на чале з дырэктарам, кандыдатам эканамічных навук Мікалаем Долбікам ішлі да мары пра танную цеплаэнергію паступова, але ўпарта. Пачыналі з малога. Улічвалі той факт, што прыкладна на паўтара метра ў нашых краях дабіраюцца маразы, але ж калодзежы ніколі не замярзаюць. Ведаючы тое, у “Бярэсці”, на ўсходняй ускраіне Брэста, збудавалі ў катлаване бетонную ёмістасць, прыкладна на тры тысячы кубаметраў, абвалавалі яе зямлёй для цеплаізаляцыі. Напоўнілі вадой, і ўжо за кошт “геападагрэву” яна заўсёды “з плюсам”. “Ваду пусkali зімой у цяпліцы па трубах, каб грунт не прамярзаў, — дзеліцца досведам М. Долбік. — На вуліцы і -5, і -7 градусаў — катлы не ўключалі, цяпла хапала”. Гадоў дзесяць працавала эканомная сістэма.

У большыя маразы цяплічнікі паляць газ, прычым абагрэць трэба амаль 20 гектараў закрытага гарту, “ляццць” у катлы велізарныя сродкі. Даведаўшыся, што

непадалёк ад Варшавы працуе геатэрмальнае станцыя, дырэктар умацаваўся ў думцы: яшчэ большую выгаду можна атрымаваць ад цёплай вады з глыбіняў. Ды ці ёсць яна пад “Бярэсцем”?

На дапамогу прыйшлі геологі. Вывучаючы цеплае поле Беларусі, яны заўважылі: тэмпература ў свідравінах прырастае градусаў па 20-30 на кіламетр. “Вельмі прывабна браць тое цяпло для практычных патрэб”, — лічыць беларускі геолог Уладзімір Зуй. І калі да яго звярнуліся брастаўчане, ён абнадеіў: у Прыбужжы больш “прырастае” цяпла з глыбіняў, чым, скажам, у раёне Мінска. Ідэя будаўніцтва геатэрмальнай станцыі аб’яднала розных спецыялістаў. Да распрацоўкі падземнай часткі праекта падключыліся вучоныя акадэмічнага Інстытута геахіміі і геафізікі, практыкі з “Белгеалогіі”. Бурэнне, а таксама ўладкаванне свідравіны і звязаныя з тым даследаванні прафінансаваў Брэсцкі аблвыканкам і Мінпрыроды. Карацей: працавалі над пілотным для краіны праектам талакой.

У 2008-м была завершана праходка паўтаракіламетровай свідравіны. Геологі не памыліліся: пад Брэстам знойдзены значныя ваданосныя слаі. Праўда, глыбокія — і моцнай мінералізацыі, таму

вырашылі браць цяпло з кіламетровай глыбіні: там вада прэсная, выдатнай якасці, тэмпературай 27-28 градусаў. Пад такія параметры “сыравіны” і закуплена абсталяванне. Прычым камбінат будаваў станцыю за ўласныя сродкі, скарыстоўваючы банкаўскія крэдыты.

Мікалай Долбік згадвае, што на шляху да мэты было нямала скептыкаў, асабліва калі пачыналі праходку свідраваны. Неяк на нарадзе ў Міхаіла Мясніковіча, тагачаснага старшыні прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук, і некаторыя акадэмікі даказвалі: калі тэмпература падземнай вады менш за 25 градусаў — праект неминуча будзе страгным. “Я ж адказаў: калі б гэта было не эфектыўна, ніхто б у свеце не ўкладваў грошы ў геатэрмальныя станцыі, але ж яны ёсць, працуюць! — аргументаваў пазіцыю гаспадарнік. — І Міхаіл Уладзіміравіч нас, першапраходцаў, падтрымаў. Ён, дарэчы, бываў у нас, сачыў за ходам будаўніцтва. Час паказаў: рашэнне было правільным. Калі вяліся спрэчкі, газ каштаваў 60 долараў за 1000 кубоў, цяпер плацім па 300. Так што ўсім навука: трэба глядзець у перспектыву, а не толькі на досвед папярэднікаў спасылацца”. → **Стар. 2**

Агуркі з “Бярэсця” сагрэты працавітымі рукамі і геатэрмальнай вадой

СУПОЛЬНАСЦЬ

Па старонках любімых выданняў

Часта менавіта кніга становіцца надзейным спадарожнікам у жыцці чалавека.

Яе бярэм ў рукі, калі хочам адпачыць, з яе атрымліваем веды, яна заўсёды побач у дарозе...

Кацярына Мядзведская

Пад час “круглага стала” ў Рэспубліканскім цэнтры нацыянальных культур прадстаўнікі розных нацыянальнасцяў расказалі пра самыя значныя кнігі ў жыцці і гісторыі іх краін. Так, намеснік старшыні таварыства дружбы “Беларусь — Украіна” Ганна Сапсай узгадала пра школьныя гады, першае знаёмства з літаратурай. Цёпла, нібы пра родную маці, расказвала пра настаўніцу ўкраінскай мовы і літаратуры, якая выхоўвала ў вучняў любоў да чытання. “Вучылася я ў вясковай школе, у якой не было бібліятэкі, — згад-

Гэтыя кнігі ў пашане ў розных этнічных суполках краіны

вае Ганна Сапсай. — Хатнія ж кніжныя зборы былі вельмі бедныя. Настаўніца чытала нам

кніжкі ўслых на ўроках, а мы слухалі, затаіўшы дыханне”. Менавіта на тых уроках літаратуры

пазнаёмілася жанчына з творчасцю Тараса Шаўчэнкі, на ўсё жыццё запамніла многія радкі з яго вершаў.

Пісьменнік Аляксей Мальярэнка таксама расказаў пра сваё знаёмства з кнігай. У школу ён пайшоў у 1941 годзе. Пачалася Вялікая Айчынная вайна, таму, пэўна, асноўную навуку атрымліваў ад дзеда, які вучыў малога чытаць. “Адзінымі кнігамі тады былі ў нас Псалтыр і Малітваслоў, — гаворыць ён. — У дзяцінстве я даволі бегла чытаў на царкоўнаславянскай мове. Разумею яе і цяпер”. Сёння Аляксей Мальярэнка сам піша кнігі. Адзін з апошніх яго твораў

— “Сямейная хроніка”, у якой з вялікай пяшчотай ён згадаў дзядулю, з гумарам апісаў першыя ўрокі.

Пра тое, што кніга дае і адукацыю, і культуру, і выхаванне, гаварыла старшыня нацыянальнай суполкі татар і башкіраў Эльвіра Ляўшэвіч. “Башкірскі народ заўсёды вялікае значэнне надаваў кнігам, — адзначала выступоўца. — Яны заўжды лічыліся свяшчэннымі”. І сёння башкірскае аб’яднанне ў Мінску паважліва ставіцца да літаратуры. Разам землякі згадваюць юбілей нацыянальных пісьменнікаў, ладзяць літаратурныя чытанні. → **Стар. 2**

КАРЫСНЫ ВОПЫТ

Цяпло — з глыбіняў зямлі

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Тут да месца будзе і меркаванне вядомага расійскага акадэміка Пятра Капіцы, які лічыць, што рэсурсы падземнага цяпла ў сотні разоў перавышаюць рэсурсы ўсіх відаў карысных выкапняў: газу, нафты, вугалю... Адна праблема — як тое цяпло сканцэнтравана? Ды новыя тэхналогіі гэта дазваляюць рабіць вельмі эфектыўна. У “Бярэсці” за гадзіну дастаюць з-пад зямлі каля 40 кубоў цёплай вады. І дзве магутныя цеплапомпы з электронным начыннем, тлумачыць Мікалай Долбик, дазваляюць прыкладна кожную трэць здабытай геатэрмальнай вады зрабіць гарачай, 65-градуснай, а астатнюю — 4-градуснай. Гарачай абаграваюць цяпліцы. А халодная пітная вада высокай якасці пойдзе спажываць. Цяпер, дарэчы, цэхам па вытворчасці бутэляванай вады і займаюцца ў “Бярэсці”.

“Брэсцкая геатэрмальнае станцыя дала цяпло” — паведамлілі два гады таму розныя СМІ. Цяпер ёсць факты, каб падлічыць: ці эфектыўны “геатэрм” ва ўмовах Беларусі, ці варта браць цяпло “з-пад

ног”? “Нават сёння, калі вытворчасць пітной вады толькі наладжваем — ужо рэнтабельна браць цеплаэнергію зямлі, — упэўнены М. Долбик. — І чым даражэй газ будзе — тым хутчэй праект акупіцца. Летась эканамісты, параўнаўшы затраты “на газ” і “на геатэрм”, зрабілі выснову: эфектыўнасць праекта — 500 працэнтаў! Цяпер, у красавіку, цяпла на вуліцы дастаткова, і мы глыбінную ваду не перапрацоўваем, яна адразу ідзе на паліў раслін. Таксама эканомія, бо, скажам, узяўшы 8-градусную ваду ў Мухаўцы яе давалося б падаграваць да 22 градусаў”.

І яшчэ колькі фактаў. Сёння ў “Бярэсці” — самыя нізкія выдаткі энергіі на вытворчасць гародніны сярод падобных прадпрыемстваў краіны, камбінат лідзіруе па прадукцыйнасці працы, ураджайнасці, сабекошце прадукцыі ў Беларусі. І высокая якасць гуркоў і памідораў з-пад Брэста прызнана, адзначана залатымі медалямі на шматлікіх выставах і кірмашах. “Таласуюць” за вітамінны тавар “Бярэсця” тысячы пакупнікоў як у Беларусі, так і ў розных рэгіёнах Расіі — на экс-

парт ідзе каля паловы прадукцыі.

Цяплічны камбінат “Бярэсця” і сёлета пачаў масавую адгрузку агуркоў і памідораў у гандлёвыя сеткі. “Летась, у тым ліку дзякуючы эфектыўнай рабоце геатэрмальнай станцыі, мы атрымалі амаль 10 мільярдаў рублёў прыбытку, — удакладніў Мікалай Долбик. — Так што будзем развіваць вытворчасць, закладваць новы дом для працаўнікоў, паступова павышаць зарплату, акажам падтрымку пенсіянерам, ветэранам камбіната, якому, дарэчы, сёлета будзе чвэрць стагоддзя. Працуем мы вельмі рэнтабельна, адгружаем 9 тысяч тон прадукцыі ў год, бяром гуркоў амаль па 60, таматаў — па 54 кілаграмы з квадратнага метра. З кожным днём “разганяемся” ўсё больш, у тым ліку і з адгрузкай фуры ў Расію. Пік сезона чакаецца ў другой дэкадзе чэрвеня — будуць зборы па 140-150 тон у суткі”.

Што ж, сустракаючы на прылаўках свежыя гуркі і памідоры з “Бярэсця”, варта згадаць: у іх укладзена як цеплыня рук працавітых цяплічніц з-пад Брэста, так і геатэрмальнае энергія зямлі.

Бібліятэкар Галіна Калюжная (злева) з кнігамі ўсё жыццё

СУПОЛЬНАСЦЬ

Па старонках любімых выданняў

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Так, нядаўна адзначылі 125-годдзе вядомага паэта Хабібулы Габітава, які быў і навукоўцам, і фалькларыстам, заснавальнікам друку і адукацыі ў Башкартастане. Яшчэ Эльвіра Ляўшэвіч зачытала некалькі любімых вершаў паэта Бахетле Бала.

Прадстаўнікі розных нацыянальнасцяў не толькі з задавальненнем расказвалі пра любімых айчынных пісьменнікаў, але і ўзгадвалі беларускіх літаратараў, папулярных на этнічных радзімах. Сярод іх, безумоўна, Якуб Колас і Янка Купала, Максім Багдановіч і Францішак Багушэвіч, Кандрат Крапіва і Кузьма Чорны. Многія прызналіся, што захапляюцца творчасцю Уладзіміра Караткевіча, Васіля Быкава, Івана Мележа і Івана Шамякіна. Удзельнікі называлі прозвішчы і сучасных аўтараў — Георгія Марчука, Дзмітрыя Дземідовіча, Людмілы Рублеўскай.

Так, беларуская літаратура цікавая і зразумелая людзям розных нацыянальнасцяў. “Калі жывеш у Беларусі, немагчыма не ведаць як гісторыю краіны, так і яе літаратуру”, — гаворыць намеснік старшыні ўкраінскай суполкі “Ватра” Галіна Калюжная. Сама Галіна Яфімаўна ўсё жыццё прысвяціла кнізе — працавала бібліятэкарам. Дзякуючы ёй на сустрэчы быў аформлены цудоўны стэнд украінскай літаратуры, на якім былі кнігі нават 1911, 1940 гадоў выдання. Калекцыя выклікала непадробную цікавасць у прысутных. І Галіна Калюжная распавядала пра кожную кніжку. А сярод іх былі і Евангелле, і зборнік апавяданняў Антона Чэхава, і каляндар народных прыкмет... Напрыканцы ж Галіна Яфімаўна прызналася: яна вельмі шчаслівая ад таго, што яе дачка, як і яна, стала бібліятэкарам. А ўнучка, хоць яшчэ і не вызначылася з будучай прафесіяй, з маленства вельмі любіць чытаць.

Каб у красавіку сабраць такі ўраджай, патрэбны вялікія затраты цеплаэнергіі

ЯК СПРАВЫ, ДЫСПАРА?

Пад гукі знаёмых мелодый

Сёлета на пятым юбілейным конкурсе дуэтаў “Песні, якія нас аб’ядноўваюць”, што традыцыйна праходзіць у Палацы культуры Мінскага трактарнага завода, пераможцам стаў дуэт этнічных беларусаў з польскага Беластока — Багуслavy Карчэўскай і Юрыя Астапчука

На гэты раз ва ўтульнай зале Палаца культуры гучалі песні савецкіх часоў. Добра вядомыя, любімыя мелодыі з лёгкасцю падхоплівалі гледачы. І такая атмасфе-

ра творчага ўзаемапаразумеання і падтрымкі вельмі імпанавала выступоўцам. Канцэрт атрымаўся сапраўды яркім, эмацыянальным, насычаным.

Сярод артыстаў — а ўсяго ў конкурсе ўдзельнічалі дванаццаць дуэтаў з васьмі краін — былі і творчыя калектывы землякоў з замежжа. Так, Таццяна Хлус і Юлія Ціханава прадстаўлялі літоўскі Вісагінас, Анжэліка Зрайчанка і Аксана Ісаева — латвійскі Вентспілс, Маргарыта Бурдзей прыехала з Малдовы. Пераможцам жа стаў дуэт нашых суайчынні-

каў Багуслavy Карчэўскай і Юрыя Астапчука з польскага Беластока.

Дарэчы, удзел дуэтаў землякоў у конкурсе адбыўся дзякуючы таварыству “Радзіма”, якое шмат гадоў супрацоўнічае з Палацам культуры МТЗ, дапамагае праводзіць мерапрыемства, займаецца арганізацыйнымі пытаннямі. І зусім невыпадкова ў фестывалі ўдзельнічаюць прадстаўнікі беларускіх суполак замежжа. У краінах свайго пражывання яны беражліва захоўваюць нацыянальна-культурныя традыцыі гістарычнай

На мінскай сцэне — дуэт-пераможца з Беластока

радзімы, шануюць роднае слова, ганарацца песняй. І заўсёды суайчыннікі выдатна выступаюць. Так, летась на конкурсе другое месца

заяла трыя “Ластаўкі” з латвійскага Даўгаўпілса, а раней Гран-пры фестывалю атрымала Ася Кампанеец з расійскага Радова-на-Доне.

Сёлета ж суайчыннікі былі не толькі сярод выступоўцаў, але і членаў журы. Разам з вядомымі дзеячамі культуры Беларусі ацэньвалі майстэрства артыстаў старшыня галоўнага праўлення Беларускага грамадска-культурнага таварыства ў Польшчы Ян Сычэўскі, кіраўнік беларускага ансамбля “Сузор’е” з Літвы Ірына Урбанавічэна, а таксама старшыня Беларускай арганізацыі ў Кішынёве Юрый Статкевіч.

Галіна Навіцкая, каардынатар праектаў таварыства “Радзіма”

Радзіма над морам

Санаторый “Белая Русь” — не толькі рэкрэацыйны, але і культурны цэнтр суайчыннікаў у Краснадарскім краі Расіі

Віктар Корбут

Не спадзяваўся, што, паехаўшы ў санаторый “Белая Русь”, які каля Туапсэ, спаткаю там так многа землякоў сярод супрацоўнікаў. І ўсе пыталіся: як там, на Бацькаўшчыне? Ці многа сёлета чакаць гасцей на лячэнне і адпачынак? Беларусам тут асабліва рады.

Будаваць санаторый пачыналі яшчэ пры савецкай уладзе. Праўда, справу даверылі славенцам і швейцарцам. Шпацыруючы па дарожках вакол здраўніцы, я выявіў, што і каналізацыйныя люкі там — таксама з берагоў Адрыятычнага мора. На іх па гэты час чытаецца славянскі надпіс лацінкай: “Kanalizacija”. І дагэтуль у “Белай Русі” ўсё глядзіцца як новае, нідзе ні драпіны.

А над усім комплексам “лунае” сімвал “Белай Русі” — бусел.

Кіраваў будоўляй санаторыя з канца 80-х гадоў Алег Невяркевіч, які прыехаў туды па камандзіроўцы з Мазыра. Тамтэйшы нафтапрацоўчы завод узяўся давесці стварэнне цэнтра для адпачынку ад пачатку да фінала. Невяркевіч так і застаўся ў “Белай Русі” — паміж морам і гарамі. Ён — нязменны дырэктар комплекса.

Тут усё працуе без перапынкаў круглы год з пачатку 90-х. Абсталяванне лячэбнага корпуса — заходняй вытворчасці. Уладзіслаў Давыдаў, намеснік дырэктара «Белай Русі» па медчастцы, адзначае: “Абсталяванне ўтрымліваем дагледжаным, чысценькім. У стэрылізацыйным памяшканні выконваюцца ўсе санітарныя нормы і правілы. Я працаваў галоўным урачом Цэнтральнай гарадской бальніцы Туапсэ, але, прызнаюся, у “Белай Русі” ўсё на больш высокім, сапраўды еўрапейскім

Санаторый “Белая Русь” — гэта горнае паветра, мора і выдатнае абслугоўванне

Алег Невяркевіч (у цэнтры) гасцям заўсёды рады

узроўні”. А Алег Невяркевіч з веданнем справы дадае: “Калі “Белая Русь” адкрылася, тут была лепшая медыцынская база не толькі ва ўсім Краснадарскім краі. Тут і цяпер аздараўляецца шмат чарнобыльскіх дзяцей. Часта прыязджаюць госці з розных рэгіёнаў Расіі”.

Санаторый “Белая Русь” — адна з найбольш папулярных мясцін адпачынку сярод дзеячаў культуры. Ігар Лучанок, Ядвіга Паплаўская і Аляксандр Ціхановіч, ды і “Песняры”

папраўлялі сваё здароўе ў гэтым санаторыі. Нават легендарная Людміла Зыкіна была тут госцем і пакінула ў Кнізе водгукаў шчыры запіс: “Усе лепшыя словы, якія ёсць у мове, кажу вашаму прыгожаму дому “Белая Русь”, у якім цёпла, утульна, гасцінна”.

Высокі ўзровень абслугоўвання тут бачны на кожным кроку. “Лячэбны цэнтр санаторыя аснашчаны найноўшым медабсталяваннем, якое дазваляе падрабязна дыягнаставаць стан арганізму чалавека, — праводзіць мяне па калідорах і выводзіць на двор, да мора, спадар Невяркевіч. — Мы робім камп’ютарную дыягностыку. У санаторыі лечаць амаль усе віды захворванняў. Ды і сумаваць у “Белай Русі” не давядзецца. Моладзь ацэніць танцпляцоўку і дыскабар, маем бібліятэку, кінаканцэртную залу. Ёсць дзіцячы пляцоўкі і дзіцячы летнік. Уласны пляж абсталяваны ўсім патрэбным для адпачынку, працуе пункт пракату

І заняткі ў спартзале — на карысць здароўю

“БЕЛАЯ РУСЬ”
НАЧАЛО РАБОТ
26.2.1991

“BELAJA RUS”
PRIČETEK DEL
26.2.1991

Памятная дошка

У палоне сонца і цішыні

На прыёме ў афтальмолага

спортінвентару”.

Я адпачываў некалькі дзён у “Белай Русі”, але ўсіх працэдур, якія хацеў, не прайшоў — так іх тут многа: маніторная чыстка кішэчніка, паход у спелеакамеру, рэлакс у басейне... Не забудзьцеся прасон і шпацыры. І, вядома, смачныя сняданак, абед і вячэру. У сталавай прапануюць дыетычную ежу і падказваюць, як правільна харчавацца пры тым ці іншым захворванні. Каб не набралі вагу, Руслан

Куаджэ, начальнік аддзела аховы і культурна-спартыўнага адпачынку, чэмпіён БССР па самба, завядзе вас у спартзалу. Не будзе часу лынды біць. І здароўе паправіцца.

Усяго з пачатку 90-х гадоў «Белую Русь» наведалі больш за 200 тысяч чалавек.

Падкрэслім, што спадар Невяркевіч летась атрымаў пасаду ганаровага консула Беларусі ў Краснадары. Ён лідар туапсінскай дыяспары беларусаў і ад-

ной з найбольшых суполак нашых землякоў у Краснадарскім краі — “Беларусы Кубані”. Работы стае і ўлетку, калі сезон у санаторыі, і ўзімку, калі трэба памагчы многім землякам, асабліва сталага веку, якія жывуць часам у далёкіх паселішчах у гарах. Бо там інакшая, чым у Беларусі, сувязь між гарадамі, вёскамі і людзьмі. Дарога — адна, уздоўж мора. Ад яе адыходзяць меншыя трасы і сцежкі. Трэба рухацца толькі між камяністымі схіламі і блакітнымі хвалямі, каб трапіць кудысьці — і так ад Сочы амаль да Краснадара.

Зрэшты, беларусы моцна трымаюцца адзін аднаго. Краснадарскі край мае даўнія гаспадарчыя сувязі з Мінскам, Гомелем. Летась кубанцы і беларусы нагандлявалі больш як на 268 мільёнаў долараў. Невяркевіч абяцае, што яго сувязі з прадпрыемствамі і кіраўнікамі расійскага рэгіёна паспрыяюць яшчэ большым абаротам гандлю.

Уражанні і парады тых, хто адпачыў у «Белай Русі», паводле форумаў на турыстычных парталах у інтэрнэце:

- *Ездзілі ўсёй сям’ёй. Выбіралі доўга санаторый, але спыніліся на “Белай Русі”. Бо знаходзіцца ў вельмі зручным раёне, за 20 кіламетраў ад Туапсэ. Прапануюць курс мезатэрапіі, уключаючы разнастайныя аздараўленчыя працэдурны на найноўшых ультрагукавых апаратах. Крытыя басейны, сауны, лазні — усё ёсць.*
- *Басейны велічэзныя, як у дарагіх турэцкіх гатэлях: крытыя і адкрытыя — з марской вадой.*
- *Гэта не гатэль, не пансіянат, а сапраўдны санаторый, арыентаваны на лячэнне і спакойны, размераны адпачынак.*
- *Добрая лячэбная база. Для таго, каб падлячыцца, адпачываць трэба мінімум два тыдні.*
- *Тэрыторыя вялікая, дагледжаная, ёсць дзе пагуляць і пасядзець, да пляжа вядзе доўгая сцежка ўніз. Пляж камяністы, але лежкаў усім хапала. Мора чыстае.*
- *Нумары невялікія, але абсталяваны добрай мэбляй. Нічога не рытэла, не сыталася, не цякло. У нумары тэлевізар, посуд, халадзільнічак.*
- *Харчваліся па сістэме “шведскі стол”. Прыемна здзівіла якасць ежы: яна простая і вельмі смачная.*

ТЭРЫТОРЫЯ ДУШЫ

У прадчувванні светлага свята

Завітаць напярэдадні праваслаўнага Вялікадня на “Вербны кірмаш” для многіх — добрая традыцыя

Кацярына Мядзведская

Тут усё цікава, незвычайна, прыгожа. І, што адметна, аніякай мітусні. Можна падоўгу разглядаць і выбіраць рознакаляровыя паштоўкі, велікодныя сувеніры, мядовыя пачастункі, галінкі вярбы, упрыгожаныя кветкамі і стужкамі. Па ўсім адчуваецца — хутка свята!

Напярэдадні Вербнай нядзелі і Вялікадня Беларуска праваслаўная царква ў дзясяты раз зладзіла духоўна-асветніцкую выставу “Вербны кірмаш”. Большасць экспазіцый на ёй падрыхтавалі беларускія епархіі, былі і госці з Расіі, Украіны, Малдовы, Ізраіля. Па праўдзе сказаць, гэта своеасаблівы “парад” розных мастацтваў высокай пробы. Калі пернік, то з Тулы, калі бела-блакітная кераміка, то з Гжэлі... Уражваюць выразы царкоўных майстроў: мініяцюрныя падсвечнікі, дзівосная вышывка на абрусах і сэрвэтках, велікодныя яйкі, падобныя на каштоўныя вырабы ювеліраў. І ўсё зроблена з душой, таму, пэўна, і настройвае на

святочна-духоўны лад.

На выставе пабачыла шмат моладзі, асабліва ля стэндаў з сувенірамі. Вось студэнтка Лінгвістычнага ўніверсітэта Валерыя Патапчык выбірае падарунак на Вялікдзень хросніку, а яе сяброўцы Аляксандры Паляшчук спадабаўся шалік ручной работы з натуральнай воўны. Гаворыць, падарыць яго маці або бабулі. Ёсць на выставе і пастаянныя наведвальнікі, сярод іх і Таццяна Нарская: яна ўжо не першы раз набывае галінкі вярбы менавіта тут. А заадно і новыя формы для печыва прыгледзела, кандытарскія прысмакі, упрыгажэнні для велікодных яек.

На выставе шмат духоўнай літаратуры, аўдыя- і відэадыскаў. І гэта зразумела: Год кнігі ў Беларусі, таму і разгарнулася на кірмашы вялікая кніжная экспазіцыя. Тут і новыя кнігі выдавецтва Беларускага экзархата, Свята-Елісавеіцкага манастыра, іншых расійскіх і беларускіх выдавецтваў. Шырока прадстаўлены кнігі па гісторыі царквы, аб праваслаўных святах,

На духоўна-асветніцкай выставе “Вербны кірмаш” пануе светлы настрой

а таксама жыцці святых, слоўнікі і даведнікі, каляровыя дзіцячыя выданні.

Асаблівай увагі заслугоўвае калецыя абразоў. Былі прадстаўлены і цудадзейныя іконы з часткамі мошчаў святых. Галіна Носова, напрыклад, прыхала ў Мінск са Слоніма, каб пакланіцца іконе святога цаліцеля Панцеляймона. Жанчына расказала, што ў яе нядаўна цяжка захварэла маці.

“Я з маленства ў веры, усе радасці і горасці прымаю з малітвай, — прызнаецца яна. — Веру, што Усявышні і цяпер дапаможа”. Падыходзілі вернікі да ікон Іаана Кармянскага, Серафіма Сароўскага, Феадосія Чарнігаўскага, іншых святых. Да абраза Божай Маці Густынскай падышла і я: у думках падзялілася з ёй праблемамі, папрасіла дапамогі ў справах — і як лягчэй, радасней стала на душы.

Між тым і раней заўважала: душа прасвятляецца, калі наведваеш такія выставы. У няспешных размовах з удзельнікамі кірмашу лепей разумееш, што ў жыцці найбольш важнае, знаходзіш адказы на многія пытанні. І нябачныя хвалі любові, спагады, дабрны пранікаюць у самыя далёкія куткі душы. А светлы настрой, бывае, застанеца надоўга, перадаецца бліжэйшым людзям.

Мастацтва шчырага дыялога

Героямі кнігі пісьменніка і журналіста Зіновія Прыгодзіча сталі вядомыя ў краіне людзі

Людміла Малей

На прэзентацыю выдання “Постаці: з цэлым народам гутарку весці”, якая нядаўна ладзілася ў галерэі “Лабірынт” Нацыянальнай бібліятэкі, прыйшлі як чытачы, так і тыя, пра каго Зіновій Кірылавіч напісаў. Народная артыстка Беларусі, лаўрэат Дзяржпрэміі Марыя Захарэвіч, вядомы даследчык культуры прафесар, лаўрэат Дзяржпрэміі Адам Мальдзіс, заслужаны дзеяч мастацтваў, народны мастак Беларусі Георгій Паплаўскі, лаўрэат Дзяржпрэміі рэжысёр Валерыя Анісенка расказвалі пра свае сустрэчы з аўтарам. Падкрэслівалі: яму ўласціва, акрамя пісьменніцкага таленту, яшчэ і вялікая адказнасць, сардэчнасць, тактоўнасць. А ў ролі вядучага на прэзентацыі выступіў сам Зіновій Прыгодзіч — член Саюза пісьменнікаў Беларусі і Беларускага саюза журналістаў, кандыдат філасофскіх навук, дацэнт, галоўны рэдактар сямейнага часопіса “Гаспадыня”.

На сустрэчы гучала меркаванне, што інтэрв’ю,

Зіновій Прыгодзіч сам прэзентаваў кнігу, прадстаўляў яе герояў

шчырыя дыялогі сучаснікаў — вельмі цікавы для чытачоў жанр. Суразмоўцы раскрываюць невядомыя грані характараў, дзеляцца думкамі па надзённых праблемах жыцця ў соцыуме. Паступіла аўтару і цікавая прапанова: правесці, па водле архіўных рукапісаў і дакументаў, такога роду інтэрв’ю-эсэ, каб расказвалі пра сябе, сваю эпоху, напрыклад, Якуб Колас, Янка Купала, Пётр Машэраў...

Безумоўна, у жанры інтэрв’ю вельмі шмат залежыць ад таго, хто вядзе размову, задае пытанні. Зіновій Прыгодзіч умее наладзіць душэўны кантакт з суразмоўцамі, знайсці правільную інтанацыю гутаркі.

У кнізе “Постаці: з цэлым народам гутарку весці” падаюцца творчыя партрэты дзесяці вядомых дзеячаў беларускай культуры. Пры тым прадстаўлены розныя сферы культурнай прасторы:

гісторыка-архітэктурная спадчына, тэатр, літаратура, музыка, жывапіс, скульптура. Кніга расказвае пра тых, каго можна назваць падзвіжнікамі беларускай культуры. Калега Зіновія Прыгодзіча, журналіст і пісьменнік, галоўны рэдактар газеты “Звязда” Алесь Карлюкевіч, які напісаў цёплую прадмову да кнігі, слухна заўважыў на прэзентацыі: менавіта асобы і ствараюць культуру. Сёння, напрыклад, цяжка ўявіць беларускую

літаратуру без рознажанравых кніжак Янкі Сіпакова, з якім Зіновія Кірылавіч на працягу доўгіх гадоў звязвала моцнае сяброўства. Янка Сіпакоў пайшоў з жыцця летась, але засталіся яго ўнікальныя кнігі паэзіі і прозы, як і партрэт-інтэрв’ю сябра “Гэта ж якая радасць — ствараць жыццё!”

У кнізе чытач знойдзе шмат цікавых гісторый, малавядомых фактаў з жыцця герояў. Аўтар далікатна падае іх асабістыя меркаванні, дэталі з прыватнага жыцця. Як прызнаўся Зіновій Кірылавіч, падрыхтоўка кнігі пачалася з яго гутаркі з Васілём Быкавым. Потым у часопісе “Польмя” пад рубрыкай “Постаці” друкаваліся яго інтэрв’ю з іншымі вядомымі людзьмі. А пасля сябры паралі сабраць усе іх у адной кнізе.

Хораша прагучалі на вечарыне і вершы Зіновія Прыгодзіча, а таксама песня “Русалачка” на яго словы ў выкананні барда Зміцера Пятровіча. Пад час прэзентацыі Зіновій Прыгодзіч перадаў у дар Нацыянальнай бібліятэцы кнігу са сваім аўтаграфам.

ПРА ШТО СЛОВА ГАВОРЫЦЬ

Асалода ад вандровак

У вяснаву пару прыходзяць новыя ўражанні і эмоцыі

Свой зменлівы нораў штодзень дэманструе вясна. І варта быць пільным, каб яркае сонца не завабіла на халодны вецер у лёгкім паліто. А як хочацца хутчэй паказацца ў яркай фірменнай абноўцы! Ці фірмавай? Выбірайце, як каму больш падабаецца: і першы, і другі прыметнік па-беларуску правільны.

Ну а калі ўсё ж паддаліся на правакацыю, то неадкладна прапісваем вам чай або каву з **імбІрам** — для стымуляцыі імунітэту: каб не захварэць і атрымліваць асалоду ад прагулак пад вясновым сонцам. Дарэчы, па-беларуску правільна менавіта з **імбІрам**, а таксама: **імбІру**, аб **імбІры**. Па-руску ж кажам: с **имбирём**, **имбиря**, об **имбире**.

А каб піць чай было смачней, салатзей і больш карысна, аддадзім перавагу п’ечыву з **міндалем**. Ён надасць сіл і энергіі на новыя ідэі і справы.

Цікава, што назоўнік **міндаль**, як і згаданы **імбір**, па-беларуску і па-руску гучыць неаднолькава. Так, па-беларуску гаворым **міндалля**, **міндалю**, з **міндалем**, аб **міндалі**, а па-руску — **миндалЯ**, **миндалЮ**, с **миндалём**, о **миндале**.

Атрымлівайце задавальненне ад кожнага імгнення жыцця, цаніце маленькія радасці і — да слова будзьце ўважлівыя!

Падрыхтавала **Вераніка Бандаровіч**.